

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Dana Kaščáková

Rozvoj tvorivosti žiakov v predmete výtvarná výchova na 1. stupni ZŠ

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Dana Kaščáková

Kontakt na autora: ZŠ Kupeckého, Kupeckého 74, 902 01 Pezinok
dkascak@centrum.sk

Názov OPS/OSO: Rozvoj tvorivosti žiakov v predmete výtvarná výchova
na 1. stupni ZŠ

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2014
XI. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr.SlávkaGécová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Výtvarná výchova, tvorivosť, fantázia, originalita, kreativita, kompozícia

Anotácia

Cieľom OPS je predložiť námety vyučovacích hodín výtvarnej výchovy, ktoré podporujú u detí tvorivosť, fantáziu a kreativitu. Predložená práca popisuje praktické skúsenosti, konkrétne námety a postup činnosti na vyučovacích hodinách výtvarnej výchovy.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

- Výtvarné umenie ako súčasť poznávacieho procesu a stimul detskej výtvarnej tvorby
- Výtvarná tvorba v krajine
- Výtvarné techniky a ich využitie v činnosti vychovávateľa
- Súčasné trendy v didaktike a realizácii výtvarných techník v predmete výtvarná výchova na základných a stredných školách

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI V EDUKAČNEJ PRAXI	7
2 TEORETICKÁ ČASŤ	9
2.1 Pojem tvorivosť	9
2.2 Tvorivé vyučovanie	9
2.3 Podmienky vyučovacieho procesu.....	10
2.4 Tvorivý učiteľ	11
2.5 Charakteristika učebného predmetu.....	11
2.6 Ciele predmetu.....	12
2.7 Metódy rozvoja tvorivosti vo výtvarnej výchove.....	12
2.8 Kritéria hodnotenia detského výtvarného prejavu.....	13
3 PRAKTICKÁ ČASŤ.....	15
3.1 Ukážky tvorivých vyučovacích jednotiek výtvarnej výchovy.....	16
ZÁVER	41
Zoznam príloh	43

ÚVOD

Žijeme vo svete, ktorý je rýchly, plný zhonu a stresu, ale i nádejí a očakávaní. Každý z nás skúša nájsť v ňom sám seba, musíme byť schopní spoznať svoje schopnosti a možnosti, aby sme sa dokázali v tomto svete presadiť a nájsť si v ňom svoje miesto. Z hľadiska daného stavu a predpokladaného ďalšieho vývoja je nutné sa zamyslieť a špecifikovať osobnostné vlastnosti človeka, ktorý v takomto svete žije. Súčasný svet kladie dôraz na schopnosť tvoriť. Je teda potrebné uvedomiť si, že tradičné ponímanie výučby, kde na prvom mieste boli vedomosti, je z hľadiska súčasného vývoja už prekonaný a je potrebné to zmeniť. Zmena by mala smerovať k orientácii na jedinca a na rozvoj jeho tvorivých schopností a vlastností.

V spojitosti s výtvarnou výchovou je tvorivosť dôležitý fenomén, pomocou ktorého môžeme ovplyvniť vývoj dieťaťa už v rannom veku. Výtvarná výchova podporuje tvorivosť a kreativitu jedinca vo všetkých smeroch a aspektoch. Deti pri spontánnom výtvarnom a estetickom tvorení zapájajú všetky zmysly, ktoré sa tak pozitívne vyvíjajú a deti získavajú dôležité predpoklady do života. Objavovaním a skúšaním nových výtvarných techník a postupov, ktoré deťom predkladá učiteľ, sa rozvíjajú poznávacie zmysly. Tieto zmysly sú nevyhnutné pre poznávanie a orientáciu v sociálnej, kultúrnej aj profesijnej oblasti života. Výtvarná výchova je teda základným kapitálom tvorivosti, ktorý je potrebné u detí cieľavedome a systematicky rozvíjať.

Cieľom OPS je navrhnuť vyučovacie jednotky na podporu tvorivosti u žiakov mladšieho školského veku v predmete výtvarná výchova.

Prácu som rozdelila do troch častí.

1. OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI V EDUKAČNEJ PRAXI

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít.

Výtvarná výchova obohacuje citový život dieťaťa a tak prispieva k všestrannému rozvoju jeho osobnosti. Výtvarné vyjadrovanie sa môže pokladať aj za určitú formu komunikácie s okolím a preto zároveň môže plniť aj diagnostickú hodnotu výtvarného prejavu. Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku je nezastupiteľná vo vzdelávaní, ale z praxe vieme, že jej úloha je často podceňovaná.

Medzi tvorivé vlastnosti počítame napríklad citlivosť k vlastnému zážitku a k vlastnej práci, umenie zotrvať v stave koncentrovaného vnímania, vnútorná pohyblivosť, schopnosť preskupovať a meniť vzťahy medzi vecami, rýchlo a zmysluplne vytvárať syntézu, organizovať a dávať situáciám formu.

V praxi sa snažím využívať čo najviac aj medzipredmetové vzťahy.

Špecifikácia cieľovej skupiny

Mnou navrhované námety boli realizované na dvoch vyučovacích jednotkách výtvarnej výchovy na 1. stupni ZŠ.

OPS je zameraná na cieľovú skupinu:

- kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ
- podkategória: učiteľ pre primárne vzdelávanie
- typ školy, ročník: základná škola, 1.- 4. ročník

Ciele osvedčenej pedagogickej skúsenosti

Cieľom OPS je predložiť možnosti rozvoja tvorivosti u detí mladšieho školského veku v predmete výtvarná výchova. Výtvarná výchova je všestranne zameraný predmet. Formuje všetky stránky žiakovej osobnosti. Každý človek sa môže stať umelcom, stačí nájsť v sebe tvorivého ducha.

Prínosom OPS sú rozpracované ukážky jednotlivých vyučovacích jednotiek, návody na tvorivé a inšpiratívne vyučovanie výtvarnej výchovy. Nejde o dokonalé výtvarné práce, ale cieľom je predstaviť samotnú výtvarnú skúsenosť žiakov a chuť tvoriť. Námety sú vhodné na využitie v praxi pre pedagógov a ich tvorivých žiakov.

2. TEORETICKÁ ČASŤ

2.1 Pojem tvorivosť

Pojem tvorivosť je veľmi rôznorodý. Jednotliví autori v závislosti od svojho zamerania pristupujú k výskumu kreativity z rozličných východísk a tvorivosť definujú ako aspekt osobnosti, procesu a podmienok.

Podľa Zelinu a Zelinovej: „Tvorivosť je taká interakcia subjektu s objektom, pri ktorej subjekt mení okolitý svet, vytvára nové, užitočné a pre subjekt, referenčnú skupinu alebo populáciu významné hodnoty.“

Ešte kratšia definícia tvorivosti znie: „tvorivosť je produkcia nových nápadov, riešení, myšlienok“ (Zelina 1994)

Tvorivosť vymedzujú Průcha – Walterová – Mareš ako duševnú schopnosť, ktorá vychádza z poznávacích a motivačných procesov, v ktorých zohrávajú dôležitú úlohu tiež inšpirácia, fantázia, intuícia. Prejavuje sa nachádzaním takých riešení, ktoré sú nielen správne, ale súčasne nové, nezvyčajné, nečakané (2008)

Tvorivosť podľa Tureka je pojem, ktorý býva spojený s produkciou niečoho nového, lepšieho, dokonalejšieho, racionálnejšieho, efektívnejšieho, lacnejšieho, zdravšieho a pod., ako bolo doteraz, niečoho, čo uľahčí, skvalitní život človeka – z toho vyplýva nesmierny význam tvorivosti v ľudskej činnosti (2008)

Aby bolo možné rozvíjať tvorivosť človeka, je potrebné vedieť, aké psychické procesy sa odohrávajú v jeho psychike pri tvorivom procese, a ktoré činitele sú pre tvorivosť rozhodujúce.

Vo výchove v škole to znamená, že každý učiteľ i žiak môže byť tvorivým nezávislé od veku, pohlavia a vzdelania. Neexistuje netvorivý človek. Každý z nás môže byť tvorivý na jemu vlastnej úrovni rozvoja poznania, myslenia, osobnosti. Tvorivé schopnosti sú prítomné u každého jedinca, pričom existujú významné rozdiely v ich ovládaní. Preto je potrebné, aby ich učiteľ vedel u žiakov objaviť a racionálne rozvíjať. V každom žiakovi existuje a dozrieva túžba po nachádzaní, objavovaní nových vecí, zvedavosť a práve tvorivý pedagóg má tie najlepšie predpoklady túto túžbu naplňovať a podnecovať.

Tvorivosť možno rozvíjať v každej výchovnej činnosti a v každom vyučovacom predmete. Tvorivosť prináša niečo nové, originálne, neopakovateľné a tým zaujímavé.

2.2 Tvorivé vyučovanie

V posledných rokoch je pre našu pedagogickú aj psychologickú teóriu príznačné rozpracúvanie otázok tvorivosti vyučovania. Úsilie pedagógov a psychológov smeruje

k tomu, aby sa tvorivosť stala samozrejmom súčasťou výchovno – vzdelávacieho procesu.

Tvorivá atmosféra

1. Oceňuje myslenie, tvorenie, hľadanie, experimentovanie, alternatívy.
2. Umožňuje sa voľnosť myslenia, sústredenie sa na zlepšovanie znaky.
3. Podporuje sebavedomie a sebahodnotenie členov.
4. Stimuluje sa originalita, nové myšlienky

Netvorivá atmosféra

1. Oceňuje formálne znaky práce: plán, úlohy, disciplínu, účasť, poriadok
2. Neprijímajú sa nové myšlienky, sústreduje sa na povrchné
3. Panuje nedostatok sebadôvery a sebahodnotenia, váhavosť.
4. Oceňuje sa skôr stálosť, nemenosť, rigidita.

Vo vyučovaní je potrebné vytvárať takú atmosféru, ktorú akceptuje každé dieťa a dáva mu pocit dôležitosti a dôvery, inak povedané, zabezpečenie takej psychickej klímy, ktorá nevyvoláva psychické napätie žiaka. Na prvom mieste by mala byť radosť z práce, optimizmus, hravosť, napätie z očakávania čohosi nového, dramatickosť a dobrodružstvo, alebo ešte inak – navodenie atmosféry hry, metód objavovania nového žiakmi a pod. Nemožno zabúdať ani na podporu sebavedomia a sebahodnotenia, t.j. podporu žiakov vo vyjadrovaní vlastných názorov na preberané obsahy učiva, rešpektovanie a oceňovanie otázok a názorov žiakov atď.

Pri tvorivosti a jej rozvoji žiak vlastne nemá možnosť zažiť neúspech, lebo neexistujú v pravom slova zmysle slová dobré a slová zlé (odpovede), uplatniť sa môže aj veľmi slabý žiak.

Na otázku ako rozvíjať tvorivosť, môžeme teda odpovedať, že tvorivosť sa má rozvíjať, cvičiť v každodennej činnosti, okrem toho sa dá rozvíjať špeciálnymi metódami, cvičeniami, tréningmi a programami.

2.3 Podmienky vyučovacieho procesu

Vyučovací proces môžeme úspešne realizovať len za určitých podmienok. Sú to podmienky vonkajšie a vnútorné.¹

Vonkajšie podmienky – ide o podmienky pôsobiace na vyučovanie z vonkajšej stránky. Patria tu napr. učebné pomôcky, vybavenie triedy (školy), organizácia počas hodiny. Sú to podmienky, ktoré ovplyvňujú priebeh a výsledky vyučovacieho procesu činnosť žiakov. V kompetencii učiteľa je upraviť si tieto podmienky tak, aby v čo

¹ Spracované podľa: VALACHOVÁ D. 2012. *Didaktika výtvarnej výchovy v primárnom vzdelávaní*.

možno najmenej možnej miere negatívne pôsobili na vyučovanie. Ich podcenenie môže negatívne ovplyvniť vyučovanie.

Vnútorne podmienky – nie sú navonok pozorovateľné, vychádzajú zo psychických dispozícií žiaka. Medzi ďalšie podmienky možno zaradiť schopnosti, vlohy, úroveň vedomostí. V praxi často neberieme do úvahy tieto vnútorné podmienky ako sú: poznanie žiakov a ich problémov, motivácia a postoj k učeniu. Výsledkom je zlyhávanie žiaka, jeho malá, alebo skoro žiadna aktivita, nezáujem o učenie a školu. Preto je dôležité a z mojej dlhoročnej pedagogickej praxe aj zistené, že každý žiak si vyžaduje iný prístup.

2.4 Tvorivý učiteľ

„Tvorivosť učiteľov sa môže prejaviť rozlične: v neštandardných prístupoch k riešeniu pedagogických problémov, vo vypracovaní nových metód, foriem a materiálnych prostriedkov vyučovania, v efektívnom využití skúseností v nových podmienkach, vo výbere optimálneho vyučovacieho postupu v schopnostiach transformovať metodické odporúčania a teoretické tézy do praktickej činnosti, v úspešnej improvizácii nielen z poznania teórie ale s intuície, atď. Tvoriví učitelia preferujú vyučovanie aktivizačnými metódami na úkor autoritatívnych metód, sústavne motivuje žiakov rozvíjajú ich iniciatívu, dôvtip, predstavivosť, samostatnosť, aktivitu, tvorivosť, vo vyučovaní uprednostňujú dialóg, v práci žiakov experimentovanie, pátranie, manipuláciu, objavovanie, prežívanie. Tvoriví učitelia sa vyznačujú tým, že väčšinu žiakov naučia priamo na vyučovaní, nepreťažujú ich domácou prípravou.

Prečo? Lebo tvorivý učiteľ sa neuspokojuje s tým, čo dosiahol, ale sústavne sa usiluje dosahovať lepšie výsledky. Robí to pritom dobrovoľne. Odmenou býva často iba vlastné uspokojenie z práce, prežitie radosti z objavovania.“ (Turek,1997)

Turek uvádza vo svojej publikácii Klúčové kompetencie: „Kompetencia je správanie (činnosť alebo komplex činností), ktoré charakterizuje vynikajúci výkon v niektorej oblasti činnosti. Klúčové kompetencie sú najdôležitejšie kompetencie z množiny kompetencií. Sú vhodné na riešenie celého radu väčšinou nepredvídateľných problémov, ktoré umožnia jedincovi úspešne sa vyrovnáť s rýchlymi zmenami v práci, osobnom i spoločenskom živote.“

2.5 Charakteristika učebného predmetu

„Výtvarná výchova (VYV) v primárnom vzdelávaní, je predmet, ktorý prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou – intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebvýjadrovania – rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Týmto naplňuje VYV svoje jedinečné poslanie v celom edukačnom procese. Výtvarné aktivity predstavujú širokú škálu činností, ktorá vymedzuje prirodzený detský záujem, duševný, citový rozvoj a rozvoj schopnosti vyjadrovať svoje predstavy.

Na primárnom stupni výtvarná výchova plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie a

obrazotvornosti, zvedavosť a príťažlivosť objavovania nových možností, pretože výtvarné činnosti predstavujú pre väčšinu detí hravú činnosť a priamy prostriedok materializácie vlastných predstáv.

Edukačný proces VYV, ako proces tvorivý, zvyšuje nárok na vedomú operatívnu s vyjadrovacími prostriedkami v priebehu postupného dospievania žiaka:

vedie žiaka od detskej spontánnosti k svojbytnému vyjadrovaniu – formuje vlastné spôsoby sebvýjadrovania a vlastné postoje a hodnotiace názory. “ (ŠVP, ISCED 1)

2.6 Ciele predmetu

V školských dokumentoch (ŠVP, ISCED 1) sú ciele výtvarnej výchovy v oblasti primárneho vzdelávania definované takto:

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií. Učiť ho poznať a používať jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry.

Senzomotorické ciele

Rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu. Prostredníctvom výtvarnej výchovy rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch.

Socioafektívne ciele

Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania. Formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne požívanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania. Osnovy VYV okrem toho podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifík spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevážne kognitívnymi predmetmi.

Cieľové kompetencie

Žiak má po absolvovaní primárneho vzdelávania disponovať určitými:

- vedomosťami
- formálnymi zručnosťami
- technickými zručnosťami
- mentálnymi spôsobilosťami
- postojmi

2.7 Metódy rozvoja tvorivosti vo výtvarnej výchove

„ Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie a obrazotvornosti, zvedavosť a príťažlivosť objavovania nových možností, pretože výtvarné činnosti predstavujú pre väčšinu detí hravú činnosť a priamy prostriedok materializácie vlastných predstáv.

Edukačný proces VYV, ako proces tvorivý, zvyšuje nárok na vedomú operatívnosť s vyjadrovacími prostriedkami (používanie jazyka) v priebehu postupného dospievania žiaka od detskej spontánnosti k svojbytnému vyjadrovaniu – formuje vlastné spôsoby seba vyjadrovania (štýl) a vlastné postoje a hodnotiace názory.“ (ŠVP, ISCED 1)

Metódy rozvoja tvorivosti všeobecne vychádzajú z troch základných zdrojov, ktoré tvoria východiská metód rozvíjania tvorivosti (Valachová, 2010) :

1. tvorivá činnosť – tvorba
2. tvorivý proces – tvorivosť
3. stratégie tvorivého riešenia problému – jeho podstatou je tvorba stratégie, výber činnosti.

2.8 Kritéria hodnotenia detského výtvarného prejavu (Valachová, 2005)

- FLUENCIA : predstavuje množstvo predmetov, vecí, detailov a vyjadrených prvkov na detskom výtvore.
- FLEXIBILITA : obsahuje efektivitu vystihnúť témy a opakovanie znakov výtvarného zobrazenia.
- ORIGINALITA : predstavuje použitie neobvyklých prvkov, farieb, výraz
- KOMPOZÍCIA: predstavuje rozmiestnenie výrazových prvkov vo formáte, funkčne zaplnený priestor detskej výtvarnej tvorby.
- FAREBNOSŤ : predstavuje výber a použitie farieb nápadito, harmonicky a vyvážene.
- VEDENIE LÍNIÍ : kvalita línie vedená ľahko, línia je jasná, hladká a primeraná technike, je zrejmy koordinovaný grafomotorický pohyb.
- ZOBRAZENIE POSTÁV : obsahuje všetky časti tela, správny počet prstov, nie však vidlicovitého charakteru, je bohatá na detaily, má aspoň nejakú súčasť odevu, zobrazené sú všetky postavy a ich pomer veľkosti je primeraný skutočnosti.

Za negatíva v detskom výtvarnom prejave považujeme:

- nefunkčné naklonenie zobrazenia
- negovanie výtvarného prejavu – škrtenie, gumovanie
- negativizmus – odmietanie výtvarnej činnosti

3. PRAKTICKÁ ČASŤ

3.1 Ukážky tvorivých vyučovacích jednotiek výtvarnej výchovy

V tejto časti uvádzam ukážky vyučovacích hodín výtvarnej výchovy zameraných na rozvoj tvorivosti. Sú určené pre žiakov 1.stupňa základnej školy. Pri niektorých sú potrebné menšie úpravy ak ich chceme využiť v 1. a 2. ročníku primárneho vzdelávania. Program bol realizovaný v rámci bežných vyučovacích hodín výtvarnej výchovy na 1. stupni v 3. ročníku, pri dodržiavaní platných osnov a plánov.

Spracovala som vyučovacie jednotky (dve vyučovacie jednotky nasledujúce v rozvrhu za sebou), odučené počas mojej dlhoročnej pedagogickej praxe.

Hodiny výtvarnej výchovy začínam organizačnou časťou, nasleduje motivácia - relaxáciou, rozhovorom, diskusiou....Pokračujem pokynmi k samostatnej práci, nasleduje samostatná práca a v závere hodiny reflexia a hodnotenie - ja ako učiteľ, žiaci sebahodnotením a hodnotením prác spolužiakov.

Pri hodnotení využívam postup, ktorý nevyžaduje veľa času, a pri ktorom má každý žiak zároveň možnosť konfrontácie vlastnej práce s prácami svojich spolužiakov. Po skončení práce žiaci vystúpia pred lavice, poukladajú výkresy na zem (alebo ich držia pred sebou po skupinkách). Môžu sa vyjadriť ku svojej práci, ku práci spolužiakov, zhodnotiť techniku, navrhnúť iné techniky, zhodnotiť čo sa im páčilo, prípadne nepáčilo na hodine. Na našej škole výtvarnú výchovu hodnotíme slovom absolvoval, na vysvedčení. Počas školského roka hodnotíme našich žiakov slovne, pochvalou, pečiatkou, smajlíkmi,...Všetci žiaci pracujú usilovne a ak si niekto výkres nedokončí tak je to preto, že odišiel skôr z vyučovania, napr. k lekárovi,.... Nepočula som z úst mojich žiakov, že neznášajú výtvarnú a podobné výroky. Tento školský rok učím aj v inej triede (nie iba vo svojej) a žiaci keď ma stretnú, tak okrem pozdravu často pridajú vetu teším sa na výtvarnú. Prácu každého žiaka dávam na výstavu, lepšie na chodbu pred triedu, slabšie nechám vystavené v triede a tie najlepšie idú do súťaží, alebo dlhodobejšie zdobia priestory chodieb našej školy

(nad dverami vedenia školy, ale aj priestoroch nad skrinkami, máme natiahnuté sieťky a na nich výstavku prác).

Mnoho kolegov sa sťažuje na problém s nosením pomôcok. Ja to riešim tak, že na začiatku roka vyzbieram výkresy, farebné papiere a žiaci si nechávajú v škole aj krabice s farbami, štetcami,...Ak sú potrebné iné pomôcky kúpim ich z triedneho fondu.

Každú hodinu začínam organizačnou časťou, prípravou na hodinu, prípravou pomôcok, úpravou lavíc v triede (do U, do skupín), alebo úpravou iného pracovného prostredia, potrebného na tvorivú prácu.

Výtvarný námet: Vesmír očami detí

Cieľ: Rozvíjať výtvarné predstavy, fantáziu a tvorivosť

Medzipredmetové vzťahy: prírodoveda, hudobná výchova, slovenský jazyk

Výtvarná technika: Maľba, kresba, kombinovaná technika (podľa výberu žiakov)

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, vodové farby, temperové farby, farbičky, voskovky, štetce, nádoby na vodu

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: rozhovor, diskusia, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Žiakom pustím rozprávku Pa a Pi – Vitajte na Zemi.

V tejto rozprávke Pa a Pi pristanú na našej planéte a vidia tu veci, ktoré nie sú na ich „Mačacej planéte“. Žiaci si zaspievajú aj pesničku My sme tí Pa a Pi , ktorá je sprievodnou piesňou v každej časti rozprávok Pa a Pi.

Potom so žiakmi vediem rozhovor. Pýtam sa, aké informácie o našej planéte boli v tejto rozprávke, či s nimi súhlasia, alebo majú iné vedomosti z hodín prírodovedy. Zopakujeme si, čo všetko žiaci o vesmíre vedia. Tejto hodine predchádzalo aj prezentovanie projektov o vesmíre a jednotlivých planétach.

Diskusiu orientujem aj smerom, čo si žiaci myslia, či existuje okrem nás ešte niekto vo vesmíre. Odpovede sú: Mart'ankovia, Mimozemšťania, rôzne príšerky, ...

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Predstavte si, že ste kozmonauti a letíte do vesmíru, čo všetko môžete vidieť. Vašou úlohou dnes bude ľubovoľnou technikou zobraziť vesmír, ako si ho predstavujete. Fantázii sa medze nekladú.

Samostatná práca žiakov: Pri samostatnej práci sledujem žiakov, odpovedáme na ich otázky, v triede diskutujeme navzájom.

3. Hodnotenie

U: Čo ste namalovali? Akým spôsobom? Aký postup ste si zvolili? Ako sa vám darilo? Bolo niečo čo vás potrápilo? Prečo ste si zvolili tmavé pozadie?

Pri hodnotení vyzdvihnem nápaditosť, tvorivosť, precíznosť, originalnosť a celkové spracovanie zadanej témy.

Moje postrehy: Žiaci používali farbičky, voskovky, temperové farby. Všetci žiaci použili na vyfarbovanie priestoru – pozadia tmavú farbu, čiernu alebo modrú. Iba jeden žiak si vybral tmavý farebný papier a kreslil farbičkami.

Výtvarný námet: Ako sa tvária ľudia

Cieľ: Vedieť zobrazit' nálady, pocity zobrazujúce sa na tvári ľudí

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, prírodoveda

Výtvarná technika: Kresba

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A4, farbičky, fixky

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru, metóda napodobňovania, metóda pochvaly a povzbudenia, metóda spolupráce

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Žiaci sedia v kruhu na koberci. Spýtam sa ich: Akú náladu máte dnes?

Svoju náladu majú vyjadriť polohou palca (žiaci toto hodnotenie poznajú, používajú ho na rýchle vyjadrenie)

- Palec hore (výborná nálada)
- Palec nabok (stredne dobre sa cítia)
- Palec dole (majú zlú náladu)

Dobrovoľne sa môžu 1 – 2 vetami vyjadriť ku svojej nálade, povedať prečo majú dobrú náladu, alebo čo ich trápi.

Pokračujeme v kruhu, jeden žiak povie náladu a ostatní sa ju pokúsia vyjadriť mimikou svojej tváre. Taktiež žiak môže pridať dôvod nálady, pocitu.

(napr. odznali tieto vety: máš narodeniny, dostal si vytúžený darček, stretol si svoju malú sestričku, ideme písať písomku, dostal si zlú známku, ...)

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Žiaci si sadnú na svoje miesta a ja zadávam, čo tvár musí vystihovať, teda náladu, pocit, vlasy...

Moje zadania:

- Nakresli pána s klobúkom
- Nakresli dievča s tmavými vrkočmi
- Nakresli smutného ryšavého chlapca
- Nakresli černoška
- Nakresli zamyslené dievča s okuliarmi
- Nakresli babku, dokresli jej vrásky
- Nakresli prekvapenú tetu susedu s náušnicami
- Nakresli bábätko
- Nakresli seba

Samostatná práca žiakov: Žiaci pracujú samostatne, kreslia výrazy tváre.

3. Reflexia

V závere hodiny sa žiakov spýtam na náladu pri práci, či sa ich nálada v priebehu hodiny zmenila. Mnohí žiaci povedali, že si pomáhali pozorovaním spolužiakov pri kreslení jednotlivých tváričiek a snažili sa to nakresliť. Tvrdili, že sa tvárili podľa toho, akú tvár kreslili. Hodinu sme ukončili mimikou tváre detí.

Hodnotenie

- vzájomná komunikácia
- prístup, záujem o činnosť, schopnosť zaujať stanovisko pri práci

- mentálne spôsobilosti na úrovni fantázie a predstavivosti

Moje postrehy: Téma bola pre žiakov zaujímavá, žiakom sa páčila. Úsmevom v závere zhodnotili vyučovaciu hodinu. Porovnávali si výkresy a naozaj dve rovnaké tváre sa nenašli, aj napriek rovnakým mojim pokynom, teda zadaniam.

Výtvarný námet: Ilustrácia príbehov z knihy Mimi a Líza

Cieľ: Funkcia ilustrácie, vedieť nakresliť ilustráciu k prečítanému textu. ✓

Úsilie o vyjadrenie detského videnia.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk – čítanie, výtvarná výchova

Výtvarná technika: Kresba

Výtvarné pomôcky : výkresy formátu A4, farbičky

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru, diskusia, metóda demonštrácie a napodobňovania, metóda pochvaly a povzbudenia, metóda samostatnej práce

Priebeh vyučovacej jednotky:

Na hodinách čítania sme si čítali z knihy Mimi a Líza. V knihe sú príbehy dvoch neobyčajných dievčat, ktoré sú veľmi dobré kamarátky. Jedna má oči zatvorené (je slepá) a druhá ich má otvorené dokorán. Žiaci niektoré príbehy poznali, boli totiž sfilmované a počas Vianoc ich mohli vidieť, boli to krásne Večerníčky.

Príbehy sú poučné, deťom sa veľmi páčili. Mnohí si príbehy čítali dopredu doma.

1. Motivácia

So žiakmi som viedla rozhovor o knihe, ktorý príbeh sa im najviac páčil a prečo. Diskutovali sme, ako sa asi nevidiaci cítia. Či majú vlastnú skúsenosť, či sa už stretli s nevidiacim, ako spoznáme nevidiaceho a mnoho ďalších.

Otázky do diskusie:

U: Boli dievčatá Mimi a Líza dobré kamarátky? Ako sa správajú kamaráti k sebe? Je potrebné pomáhať ľuďom s postihnutím? Prečo? Čo urobil kamarát pre vás, za čo ste sa mu poďakovali?

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Žiaci majú za úlohu nakresliť obrázok k jednému príbehu z knihy,

Žiakov nechám samostatne pracovať, nezasahujem do ich práce.

Pri práci majú pustené CD s príbehmi z tejto knihy.

3. Hodnotenie

Vyzvem žiakov, aby sa dali do skupín podľa toho, ktorý príbeh sa rozhodli ilustrovať vo svojej práci, vzájomne komunikujeme. Všímam si detailné spracovanie kresby. Žiaci porozprávajú čo nakreslili, prečo sa rozhodli pre danú ilustráciu. Prácu žiakov ohodnotím pochvalou za prácu, do žiackej knižky.

Moje postrehy: Žiakom sa téma na kreslenie páčila, obrázky kreslili s chuťou a zánietením, vypracovávali svoje práce do najmenších detailov. Výkresy odovzdali autorkám knihy na besede v Mestskej knižnici spolu s poďakovaniami za knihu plnú krásnych a zaujímavých príbehov. Najviac sa žiakom páči príbeh O psíkovi.

Výtvarný námet: Zimná krajina I

Ciel: Vyvážené rozmiestniť obrazové prvky na ploche. Rozvíjať zmysel pre priestor. Výchova k ochrane životného prostredia.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk – čítanie, prírodoveda

Výtvarná technika: Zmizíková technika

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A4, atrament, štetec, zmizík

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a vysvetľovania, diskusia, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudení

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. *Motivácia*

Hádanky o zime

Stojí, stojí pri dome,
v snehobielej nádhere.
Usmieva sa veru hej!
Metla v ruke snehovej
Čo je to?
(snehuliak)

Letia, letia hviezdy biele,
Čipkované všetky celé.
Veľa ich je na stráni.
Chytíš – voda na dlani.
Čo je to?
(snehové vločky)

Nikdy sa neumýva, a predsa čistý býva.
(sneh)

Je to voda, a predsa sa dá nosiť v košíku.
(l'ad)

Dobiedzavý ako mucha,
pchá sa drzo do kožucha,
tlačí sa aj do bytu,
cez škáročku odkrytú.
(mráz)

Visí tisíc nosov,
nekosia sa kosou,
oddávna až dosiaľ
slniečkom sa kosia.
(cencúle)

Nemá ruky ani nohy, nemá oči ani nos
- a maľuje celú noc.
(mráz)

Veru, rád so sadnem na ne,
Na tie pohodlné...
(sane)

Žiaci hádajú hádanky s motívom zimy.
Otázky:

U: O akom ročnom období boli hádanky? Ako vyzerá príroda v zime? Aké sú zimné športy? Čo najradšej robíte v zime?

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Atramentom žiaci rovnomerne natrú celú plochu výkresu. Výkresy necháme vyschnúť. Pustím prezentáciu Krajinky – rôzne techniky, pripomeniem a upozorním žiakov, aby sa nedržali spodného okraja výkresu a nebáli sa využiť celú plochu. Žiaci majú skúsenosti s používaním zmizíka a tak vedia, že miesto kde zmizikovali sa nedá prekryť opäť atramentom.

Následuje samostatná práca žiakov.

3. Hodnotenie

Výkresy žiaci poskladajú na podlahu k tabuli, žiaci slovne hodnotia svoje práce aj práce spolužiakov, vzájomne komunikujú. Pochvália spolužiakov, čo sa im páči na ich výkresoch, alebo čo spolužiak mohol urobiť inak.

Reflexia

Po dokončení práce v kruhu žiaci zhodnotia, čo vytvorili. Otázkami typu: Čo sa im páčilo/ nepáčilo na dnešnej hodine.

Moje postrehy: Žiaci túto techniku robili prvý krát, veľmi sa im páčila a s výsledkami svojej práce boli spokojní. Touto zmizíkovou technikou sa dá urobiť aj napr. téma – Čo mráz v noci namaloval na naše okno.

Výtvarný námet: Brezy

Ciel': Rozvíjať zmyslové vnímanie a jeho senzibilitu pre tvar, farbu a priestor. Objavovanie a výtvarné hodnotenie farebnej premenlivosti prírody.

Medzipredmetové vzťahy: prírodoveda

Výchovné využitie: Ochrana životného prostredia

Výtvarná technika: Koláž

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A4, vodové farby, temperové farby, štetec, novinový papier, čierna fixka, nožnice

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru, diskusia, metóda demonštrácie a napodobňovania, „motorické cvičenie rúk“, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

Motivácia

1. Báseň Ranená breza, ktorú sa žiaci učili naspamäť minulý školský rok. Spoločne si ju zarecitujeme.
So žiakmi vediem rozhovor o aktuálnom ročnom období - jeseň, o zmenách v prírode, o farbách, ktoré sú charakteristické pre dané ročné obdobie.
Otázky:
U: Čím je charakteristická jeseň? Ako sa farebne menia listy? Čo spôsobuje zmenu farby listov?
Rozcvičenie rúk: znázornenie padajúcich kvapiek dažďa, znázornenie padania listov.
2. *Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky*
Vysvetlim postup práce. Rozoberiem so žiakmi pojem - čo je koláž, aký materiál môžeme použiť pri koláži. Prvým krokom je výkres si rozdeliť na dve časti, zelenú časť a modré pozadie- obloha. Kým výkres zaschne žiaci strihajú, alebo vytrhávajú kmene briez. Na techniku tejto koláže žiaci využívajú novinový papier. Postupne kmene nalepujú na výkres. Temperovou farbou, štetcom odtláčajú farebné jesenné listy v hornej časti výkresu. Môžu použiť (pri dotváraní koruny stromu) aj techniku zapúšťania do mokrej plochy. Fixkou dotvárajú kmeň.
3. *Hodnotenie*
Výkresy si žiaci hodnotia navzájom, ja ich usmerňujem. Spýtam sa žiakov, či by robili niečo inak, či sa im všetko podarilo tak, ako chceli, či by niečo urobili inak. Hodnotím farebnosť krajiny, teda použitie jesenných farieb. Hodnotím pochvalou.

Moje postrehy: Žiaci zvládli koláž veľmi dobre. Technika sa im páčila.

Výtvarný námet: Jarné kvety I

Ciel': Úsilie o vyjadrenie detského videnia. Emocionálne vnímať krásy prírody.

Výchovné využitie: Ochrana životného prostredia

Medzipredmetové vzťahy: prírodoveda

Výtvarná technika: Odtlačanie

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A4, temperové farby, štetec

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a vysvetľovania, diskusia, metóda samostatnej práce, metóda experimentovania s farbou, metóda pochvaly a povzbudenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Na magnetickej tabuli sú obrázky kvetov. Žiaci kvety pomenujú.

Pustím CD – relaxácia. Triedou sa šíria zvuky prebúdajúcej sa prírody.

Otázky:

U: Už ste niekedy počuli slovné spojenie „štrbavé slniečko“? Čo si predstavujete ak poviem, že sa príroda prebúdzajú? Aké zvuky ste počas počúvania relaxácie vnímali? (štebot lastovičiek, bzukot usilovných včeličiek, zurkot potôčika, rast trávy, vôňu kvitnúcich stromov, kvetov...)

So žiakmi som viedla diskusiu o jari. Následne majú na magnetickej tabuli vybrať jarné kvety.

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Výkres formátu A4 si žiaci zohnú na polovicu. Nanášať farbu môžu iba na jednu stranu, dohodneme sa, že na pravú stranu výkresu. Upozorním žiakov, aby nanášali farbu postupne, po častiach, v primeranom množstve. Vždy postupne odtlačia časť kvetu preklopením ľavej strany výkresu a pritlačením. Upozorním žiakov, že do častí, ktoré sú už odtlačené nesmú domal'ovať štetcom.

3. Hodnotenie

Žiaci spoločne hodnotia svoje výkresy aj výkresy spolužiakov. Môžu sa vyjadriť, ktorý obrázok sa im najviac páči a prečo. Na záver žiakov pochválím za ich prácu.

Moje postrehy: Žiakom sa technika odtlačania páčila, vždy po odkrytí sa tešili zo vzniknutých odtlačok. Technika je jednoduchá a zvládnu ju aj tí najmenší.

Touto technikou sa dajú robiť aj motýle, lienky, chrobáčky podľa stredovej osovej súmernosti. Žiaci maľujú iba polovicu tela, druhá vzniká po odtlačení.

Výtvarný námet: Jarné kvety II

Ciel': Úsilie o vyjadrenie detského videnia

Výchovné využitie: Vnímanie krás prírody a ochrana prírody

Medzipredmetové vzťahy: prírodoveda

Výtvarná technika: Kombinovaná

Výtvarné pomôcky: biely kancelársky papier, voskovky, atrament, štetec, farebný papier, lepidlo, špagát, nožnice

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a vysvetľovania, diskusia, metóda samostatnej práce, metóda experimentovania (pokrčenie kresby a následné natretie atramentom), metóda pochvaly a povzbudenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Na interaktívnej tabuli si žiaci zahrajú pexeso (jarné kvety) v dvoch skupinách. Vyhrá skupina, ktorej sa podarí odkryť viac dvojíc kvetov. Skupinám pripisujem body na okraje tabule.

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Žiaci postupujú podľa mojich pokynov.

Kancelársky papier si zmenšíte po výške aj šírke o 2 cm. Nakreslite voskovkou ľubovoľný jarný kvet. Vymalujte kvet aj pozadie, nemusíte dôkladne. Papier pokrčte a opäť narovnajzte. Atramentom pretrite celý pokrčený a následne vyrovnaný výkres. (Atramentom sa nedá pretrieť voskovka a tak zafarbí iba nevymalované časti a časti, kde sa papier „polámal“.)

Papier necháte zaschnúť a vyberte si farebný papier, na ktorý nalepíte namalovaný obrázok. Upozorním žiakov, aby si podklad skúsili farebne zladiť. Obrázok umiestnite tak, aby vám farebný papier tvoril rámček. Na zavesenie ešte urobte zo špagátu háčik.

3. Hodnotenie

Žiaci svoje práce hodnotia navzájom, vyzdvihujú čo sa komu podarilo, čo mohol urobiť ináč. Ja ich prácu odmením pochvalou do žiackej knižky.

Moje postrehy: Deti pracovali podľa mojich postupných pokynov, zaváhali iba pri pokyne pokrčte výkres, ale bolo to potrebné pre výsledný efekt. Deťom sa obrázky vydarili. Deti darovali tieto obrázky svojim maminám.

Výtvarný námet: Ľubovoľný jednoduchý obrázok

Cieľ: Úsilie o vyjadrenie detského videnia

Medzipredmetové vzťahy: prírodoveda

Výtvarná technika: Kresba suchým pastelom, vymývanie

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A4, lepidlo klovatina, štetec, suchý pastel, voda

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a vysvetľovania, diskusia, metóda samostatnej práce, metóda experimentovania s klovatinou

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

V kruhu na koberci vediem rozhovor so žiakmi čo najradšej kreslia.

Žiaci hovoria o rôznych možnostiach, dopĺňajú sa, spomínajú čo kto nakreslil.

Žiaci na môj povel zatvoria oči.

Vyzvem žiakov, aby si premysleli jednoduchý obrázok na výkres A4.

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Na výkrese si žiaci klovatinou nakreslia jednoduchý obrázok, môžu používať rôzne hrúbky štetcov aj na jednom výkrese. Nesmú však použiť na predkreslenie ceruzku, lebo by sa nedala vygumovať. Keď čiary nakreslené klovatinou zaschnú, žiaci môžu suchým pastelom vymalovať celý obrázok aj plochu výkresu. Farby môžu ľubovoľne miešať a rozotierať.

Hotový obrázok vložíme pod tečúcu vodu, rezerváž - klovatina sa vymyje, ak sú miesta, kde sa nevymýva, pomôžeme odstrániť ju prstami. Výkresy necháme vyschnúť. V miestach, kde bola klovatina, zostane pôvodný biely podklad, ktorý veľmi pekne na výkrese vynikne.

3. Hodnotenie

Výkresy žiaci hodnotia smajlíkmi (usmievavý, rovnák, smutný). Každý žiak má tri kartičky so smajlíkmi a zdvihnutím hodnotí spolužiakov výkres. Žiaci udelili prevažne usmievavých smajlov a iba dvoch rovnáčkov. Nazáver pochválim žiakov a zhodnotím priebeh hodiny.

Moje postrehy: V triede máme jedno umývadlo a vyše 20 žiakov a tak si žiaci priebežne vymývali výkresy pod tečúcou vodou. Žiakom som pomáhala, upozornila som ich, aby dávali pozor na výkres, ktorý je mokrý a môže sa roztrhnúť. Vyschnuté výkresy zafixujeme fixatívom, ale postačí nám aj fixácia lakom na vlasy. Odporúčam vyskúšať si rovnakú techniku aj na tmavý papier, výsledný efekt je tiež veľmi zaujímavý.

Výtvarný námet: Zaváracie poháre

Ciel': Rozvoj detského videnia, experimentovanie s miešaním a odtláčaním farieb.

Výchovné využitie: Neplytvanie potravinami

Medzipredmetové vzťahy: prírodoveda, informatická výchova, hudobná výchova

Výtvarná technika: Odtlačanie

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, temperové farby, štetec, ½ jablčok, farebný papier, špagát, čierna fixka

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusia, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia, hodnotenie

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

V kruhu vediem so žiakmi rozhovor o zbere úrody a o možnostiach uskladnenia. Tiež si povieme o povinnosti neplytvat' potravinami (½ jablčok boli opadané a napadnuté červíkmi, očistené) a o dôležitosti a potrebe konzumácie ovocia a zeleniny pre naše telo a zdravie, i dodržiavanie hygieny pri ich konzumácií.

Otázky:

U: Aké plody dozrievajú v jeseni? Môžeme si ich nechať na neskôr, uskladniť si ich? Aké spôsoby uskladnenia, alebo spracovania poznáte? Prečo by sme mali konzumovať ovocie a zeleninu? Už ste videli jablčka v zavarandinovom pohári? Tak dnes si taký pohár urobíme s maľovanými jablčkami.

Zaspievame si pesničku Bolo raz jablčko krásne.

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Žiaci majú na výkres čiernou fixkou nakresliť pohár na zaváranie. Do pohára ukladajú – odtlačajú ½ jablčok. Po zaschnutí odtlačkov dokresľujú čiernou fixkou jadierka a stopky. Na pohár vystrihnú a nalepia vrchnák, urobia na okraji dve dierky, prevlečú špagát a uviažu ho do mašličky.

3. Hodnotenie

Výkresy si žiaci hodnotia pozdvihnutím prsta, ktoré som už bližšie v tejto práci popisovala. Hodnotím prístup, schopnosť spolupracovať (posúvanie, výmena ½ jablčok, technické zručnosti).

Reflexia

Žiaci sa vyjadrujú k spolupráci v skupine, zist'ujeme atmosféru aká bola v jednotlivých skupinách. Nevyskytli sa žiadne vážnejšie problémy a žiakom sa v skupinách pracovalo dobre.

Moje postrehy: Techniku odtlačania žiaci poznajú, ide o jednoduchú techniku.

Námet sa žiakom páčil, zvládli ho výborne.

Výtvarný námet: Moja ruka hladí

Cieľ: Vyjadriť vzťah k prírode, výtvarne zobrazíť prírodu

Výchovné využitie: Ochrana životného prostredia

Medzipredmetové vzťahy: prírodoveda, environmentálna výchova

Výtvarná technika: Obkresľovanie, dotváranie, vystrihovanie

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, farbičky, voskovky, fixky, nožnice

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusia, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia, hodnotenie

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Pustím prezentáciu so snímkami prírody, krásnymi zákutiami, zurčiacim potôčikom a počas prezentácie vediem so žiakmi rozhovor o ochrane životného prostredia, o správaní sa v prírode.

Otázky:

U: Potrebuje človek prírodu? Načo prírodu človek využíva? Ako môžeme chrániť prírodu?

Požiadam žiakov o vysvetlenie citátu: „Príroda je oproti nám vo výhode, môže existovať bez nás, ale my bez nej nie.“

Vedím so žiakmi diskusiu o citáte.

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Každý žiak mal obkresliť svoju ruku, rozťahnuté prsty a približne po lakeť. Do vnútra vzniknutého obrysu nakresliť kus prírody. Žiaci pracujú samostatne. Po vymaľovaní plochy ruky, vystrihnú obrys.

3. Hodnotenie

Prácu žiakov hodnotíme slovnou pochvalou, povzbudením. Všímame si nápaditosť, originalitu a farebné spracovanie. Spoločným znakom výkresov bolo, že žiaci smerom k prstom kreslili oblohu, slnko a mraky.

Reflexia

Opäť si so žiakmi sadnem do kruhu na koberec a rozprávame sa o tom, čo by im v prírode chýbalo, čo svojou rukou pohladili, ako sa im pracovalo...

Moje postrehy: Žiaci pracovali samostatne, nevyskytli sa žiadne problémy.

Naším zámerom bolo dať možnosť žiakom zobrazíť časť prírody na iný formát ako je klasický výkres a jeho rozmer.

Výtvarný námet: Keď výtvarná vonia a chutí

Ciel': Spoznať techniku zdobenja medovníkov

Výchovné využitie: Poznať zvyky a tradície na našom území

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk – sloh, matematika, prírodoveda, hudobná výchova

Výtvarná technika: Maľovanie polevou

Výtvarné pomôcky: Medovníky, suroviny potrebné na polevu, celofán, ozdobné potravinové guľičky

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusia, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia, experimentovanie s polevou

Priebeh vyučovacej jednotky:

Žiaci si na hodinu slohu doniesli recepty na medovníky, ktoré pečú doma a porovnávali sme si suroviny, postupy prípravy. Hľadali sme čo majú recepty spoločné a čo rozdielne. Na hodine matematiky sme zas porovnávali čísla, tvorili slovné úlohy. Vytvorili sme si v skupinách pracovné listy, ktoré sme si navzájom medzi skupinami vymenili a vyriešili úlohy, ktoré si žiaci navzájom pripravili. Na hodine prírodovedy sme si zopakovali jednotky hmotnosti a jednotky objemu.

1. Motivácia

Vediem rozhovor so žiakmi o zvykoch a tradíciách v období Vianoc. Ako doma pomáhajú s prípravou na najkrajšie sviatky v roku. Či už pomáhali mamičkám, alebo babičkám s pečením medovníkov. Kto z nich má skúsenosť so zdobením medovníkov.

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Žiakom som napiekla medovníčky doma. Na hodine sme privítali mamínu, ktorá je veľmi kreatívna, aby žiakom ukázala z akých surovín pripraviť polevu a ako postupovať pri zdobení. Po inštrukciami si žiaci sadli na svoje miesto, kde mali na papierovom obrúsku pripravené medovníky a pustili sa do práce. V triede bolo nezvyčajne ticho, občas sa niektoré dieťa pripojilo a zaspievalo si koledy, ktoré sa vianočne vyzdobenou triedou šírili z CD.

3. Hodnotenie.

Každý žiak si vyzdobil medovníčky sám a spoločne sme si zhodnotili výtvarnú výchovu. Najvystižnejšia bola veta „Dnes výtvarná voňala a chutila.“

Moje postrehy: Na hodine sme nepoužili farby, ale potraviny na maľovanie. Niektorí žiaci už mali skúsenosti s vyzdobovaním. Deti mali radosť, že si mohli vyzdobiť svoje medovníčky a zobrať ich domov ochutnať rodičom a súrodencom. Pekné bolo pozorovať deti, že neodolali ochutnať a zjesť medovníček, ale mysleli aj na svojich najbližších. Hodina bola prínosom aj tým, že časť hodiny viedla sama mamička, čo bolo pre deti iné.

Výtvarný námet: Iniciály

Ciel: Poznať rôzne tvary písma a ich použitie. Vytvárať farebný kontrast.

Výchovné využitie: Rozlíšenie osôb, využitie v redakciách - autori

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, infromatická výchova

Výtvarná technika: Kresba

Výtvarné pomôcky: výkres formátu A4, farbičky, fixky, ceruza

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia, experimentovanie s polevou

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. *Motivácia*

Prezentácia – písmo, druhy písma, iniciály, staré knihy a písmo.

Nadviažem rozhovor na hodinu Informatickej výchovy, keď si žiaci mali na internete vyhľadať svoje meno a charakteristiku svojho mena.

Pri prezentácii žiakom vysvetlíme slovo Iniciála – je prvé písmeno slova, ktoré je výrazne odlišené od ostatného textu veľkosťou, farbou alebo tvarom.

Zvyčajne býva na začiatku strany, kapitoly alebo odstavca.

Iniciála môže označovať prvé písmeno mena a tiež aj priezviska.

2. *Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky*

Žiaci majú možnosť vybrať si z dvoch námetov, podľa vlastného rozhodnutia sa rozdelia do skupín. Prvý námet spočíva vo vyzdobení prvých písmen svojho mena a priezviska. Druhý námet je svoje krstné meno schovať do obrázka a zvýrazniť hlásky svojho mena v obrázku.

Nasleduje samostatná práca žiakov. Žiaci tvorivo pracujú, ich práce sú originálne. Pracujú usilovne, padnú aj rady od spolusediacich.

3. *Hodnotenie*

Žiaci hádali (teda skôr čítali), komu výkres patrí. Hodnotila som – prístup k práci, fantáziu žiaka, originalitu.

Moje postrehy: Žiakom sa námet páčil a boli naozaj tvoriví, každý obrázok je originálne dielo autora.

Výtvarný námet: Čaro prírodných materiálov

Ciel: Vnímať tvar, farbu, štruktúru. Objaviť krásu prírodných materiálov. Vytvoriť zaujímavú kompozíciu.

Výchovné využitie: Ochrana životného prostredia.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, prírodoveda, environmentálna výchova, hudobná výchova

Výtvarné pomôcky: Prírodný materiál (šišky, škrupiny z orechov, vysušené lupienky kvetov, šípky, jarabina, ozdobná kukurica, gaštany), odpadový materiál (vlna, špajle, korálky, korkové zátky, obal z kinderka, umelé lyko, taviaca pištoľ

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Forma práce: Skupinová

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda spolupráce v skupine, metóda pochvaly a povzbudení

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Mám pripravené kartičky so slovami (vietor, dážď, šum lístia, padajúca šiška, , poskakujúca veverička s orieškom, suchot opadaného lístia)

Žiakov rozdelím do skupín. Každá skupina si vytiahne dva papieriky a ich úlohou je napodobniť slová z kartičky zvukom. Dané slovo pozná iba skupina detí, ktorá ho má znázorniť zvukom. Skupiny si nájdu v triede miesto, kde sa dohodnú na zvuku. Všetky skupiny pracujú na vymýšľaní zvuku naraz. V triede je pracovný šum, ale je tvorivý a prospešný. Na imitáciu môžu využiť detské hudobné nástroje (paličky, bubienok, triangel, xylofón,...), alebo niečo z triedy, čo im pomôže (papier, kľúče,...). Postupne sa zvukovo odprezentuje každá skupina a úlohou ostatných žiakov je uhádnuť, aké slovo žiaci zo skupiny imitovali.

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Žiaci majú na lavici vyložené veci, ktoré si doniesli – prírodný aj odpadový materiál. Diskutujú, čo by sa dalo vyčarovať z daného materiálu. Pri vytváraní skúšobných kompozícií ich povzbudzujem. Ak sú so svojou kompozíciou spokojní, asistujem im pri lepení. (Žiaci z bezpečnostných dôvodov, nesmú pracovať s taviacou pištoľou.) Na záver vymyslia pre svoju prácu výstižný názov.

3. Hodnotenie

Pri hodnotení vyzdvihneme nápaditosť, tvorivosť, originálnosť a kompozíciu. Hodnotíme po skupinách.

Reflexia

Otázky: Ako sa im tvorilo v skupine? Či sú spokojní s výsledkom?

Moje postrehy: Žiaci spolupracovali v skupinách, navzájom si radili a dopĺňali sa.

Výtvarný námet: Vianočná pohľadnica (Veľkonočná pohľadnica)

Ciel': Rozvíjať cit pre vnímanie

Výchovné využitie: Výrobou vlastného pozdravu potešiť najbližších

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, hudobná výchova

Výtvarná technika: Lubovoľná (podľa výberu detí)

Výtvarné pomôcky: výkres A4, farbičky, fixky, temperové a vodové farby, štetce

Organizačná forma: vyučovacia hodina

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru, samostatná práca, metóda pochvaly a povzbudení

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia:

Pozrieme si niekoľko vianočných pohľadníc. Porozprávame sa so žiakmi podľa čoho vieme, že sú to vianočné pohľadnice.

Otázky:

U: Načo slúžia pohľadnice? Kde si kúpime pohľadnicu? Už ste niekedy posielali pohľadnicu? Komu? Aké údaje musíš vedieť, ak chceš niekomu poslať pohľadnicu?

Ž: vedieť správne napísať adresu, napísať pranie, podpísať sa.

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Žiaci si navrhnu a nakreslia vianočnú pohľadnicu, ktorú im pošleme do tlačiarne, kde im ju vytlačia. Takto vytlačenú pohľadnicu môžu poslať svojim blízkym.

Deti maľujú a pospevujú si koledy.

3. Hodnotenie

Tieto práce sme si pozreli a zhodnotili spolu so žiakmi, vyzdvihli sme originálnosť pohľadníc.

Reflexia

V kruhu na koberci vediem so žiakmi rozhovor, komu vytlačené pohľadnice poputujú, prečo si zvolili daný námet, ako sa im pracovalo.

Moje postrehy:

Túto možnosť, navrhnuť a nakresliť si vlastný námet, hodnotíme veľmi pozitívne. Tešili sa deti, ale určite sa potešia aj ich najbližší, ktorým pohľadnice pošlú.

Deti si mohli navrhnuť aj veľkonočnú pohľadnicu – vid' ukážka.

Rodičia deťom za vytlačenie pohľadníc platia (je na rozhodnutí rodiča, či a aký počet pohľadníc si objedná). Finančný zisk ide na podporu pre postihnuté deti a aj tak môžeme deti viesť k empatii.

Výtvarný námet: Mikulášska čižma

Cieľ: Rozvíjať jemnú motoriku

Výchovné využitie: Vedieť prijímať, ale aj rozdávať darčeky

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, hudobná výchova

Výtvarná technika: Ľubovoľná (podľa výberu detí), zväčšovanie obrázka

Výtvarné pomôcky: obrázky s Mikulášskou čižmou, výkres A3, farby štetce, farbičky

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudení

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Nadviažem rozhovor na dnešné ráno (6.12. Mikuláš), hodinu matematiky (počítali sme úlohy s čertíkmi aj anjelíkmi), na hodinu čítania (čítali sme Čertovské rozprávky), na hodinu slovenčiny (riešili sme Mikulášske úlohy). Darčeky do triedy nám priniesol Mikuláš, zaspievali sme mu pesničku – Mikulášku dobrý strýčku.

Celý deň sa nesie v Mikulášskej atmosfére.

Otázky:

U: Tešili ste sa na Mikuláša? Prečo? Čo viete o Mikulášovi?

Na tabuli máme slovo MIKULÁŠ. Žiaci k nemu postupne dopĺňajú slová (pojmová mapa).

Žiaci napísali: čižma, sladkosti, plášť, brada, fúzy, biskup, potešenie, darčeky, čiapka.

2. Žiakom ukážem malé obrázky formátu A5 s Mikulášskou čižmou a darčekmi v nej.

Žiaci si môžu z obrázkov vybrať ten, ktorý sa im najviac páči a musia ho zväčšiť na výkres formátu A3.

Pri samostatnej práci žiakov individuálne usmerňujeme a radíme ako majú postupovať.

3. Hodnotenie

Práce žiakov hodnotíme spoločne, vyberieme tie najvydarenejšie na výstavku.

Reflexia

V kruhu sme si zhodnotili prácu na dnešnej hodine aj celý sviatočný deň.

Moje postrehy: Žiaci bežne kreslia obrázky, ktoré sa im páčia, zväčšujú alebo zmenšujú ich.

Výtvarný námet: Šašo

Ciel: Rozvíjať cit pre detaily

Výchovné využitie: Zážitok z cirkusu

Medzipredmetové vzťahy: hudobná výchova, slovenský jazyk

Výtvarná technika: Maľba, kombinovaná technika

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, temperové farby, štetce, nádoba na vodu

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudení

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Žiakom pripomeniem zásady relaxácie.

Sadnite si tak, aby sa vám sedelo čo najpohodlnejšie. Môžete si na lavicu položiť ruky a dať si na ne hlavu. Zatvorte si oči. Pravidelne dýčajte - nádych, výdych, nádych, výdych,.... sústreďte sa na svoje dýchanie. Úplne sa uvoľnite a na chvíľu sa preneste do cirkusu. Vyhráva hudba, všade sa ozýva veselá vrava, je to veľmi zaujímavé miesto. So zatajeným dychom sledujete akrobatické kreácie artistov, pozorujete šikovné zvieratká a ich predvádzanie, ale smejete sa aj na zábavných klaunoch či šašoch. Skúste si v tejto chvíli predstaviť šaša či klauna, práve prichádza a prihovára sa vám. Šašo je veselý a bláznivý. Behá, skáče, robí premety, chodí po rukách, už zas robí zaujímavé kúzla s kartami. Vy ste šťastný a smejete sa (chvíľu ich necháme pospomínať).

Už sa pomaly cirkus končí, šašo sa s vami lúči a teší sa na ďalšie stretnutia s vami. Pomaly otvorte oči, zažmurkajte viečkami, ponáťahujte sa a ideme pracovať.

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Použila som metódu brainstormingu a zapisovali sme nápady na tabuľu.

V prostriedku tabule je napísané slovo šašo (klaun), na ktorom sa so žiakmi dohodneme.

Žiaci pracujú v skupinách, majú napísať čo najviac prídavných mien, ktoré vyjadrujú – Aký môže byť šašo? Potom jednotlivé skupiny čítajú čo napísali a my zapisujeme na tabuľu (opakujúce slová píšeme iba raz).

Žiaci samostatne maľujú šašov (klaunov).

3. Hodnotenie

Žiaci si výkresy hodnotili navzájom. Prácu spolužiakov odmenia potleskom.

Pri hodnotení zohľadňujem originalnosť, prístup k práci, schopnosť zaujať stanovisko pri práci.

Moje postrehy:

Šašovia nakazili deti dobrou náladou, používali svetlé farby, vznikali pestrofarebné obrázky. Deti kreslili obrázky, ktoré sú im blízke. Každý šašo bol iný, mali však aj spoločné znaky, na ktorých sme sa so žiakmi zhodli.

Výtvarný námet: Farebné mesto

Cieľ: Vedieť vyvážené umiestniť obrazové prvky

Výchovné využitie: Rôznorodosť našich miest

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, vlastiveda

Výtvarná technika: Koláž

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, A4, farebný papier, voskovky, rôzne veci na odtlačenie (sieťka pod omietku, podrážky prezuviek, botasiek, sitko, bublinková fólia, vlnkový papier), nožnice

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Rozhovor v kruhu na koberci so žiakmi o budovách a domoch v našom meste.

Otázky:

U: Sú všetky domy rovnaké? (okná, dvere, strecha, fasáda, ...)

Čím sa líšia? Čo majú všetky domy? Cestou zo školy smerom k trhu je ulica, vieš povedať akej farby sú na nej domy?

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Žiakom som priniesla rôzne veci na odtlačenie, žiaci si však mohli nájsť aj v triede veci a vyskúšať si ako sa odtlačia.

Žiakom som ukázala postup odtlačania. Farebný papier je potrebné položiť na povrch veci, ktorá sa má odtlačiť a prejsť voskovkou po papieri. Na papier sa odtlačí podložka a vzniknú rôzne motívy – odtlačky (fasády).

Žiaci vystrihujú geometrické tvary (štvorce, obdĺžniky, trojuholníky, nepravidelné tvary) a ukladajú, rozmiestňujú a lepia na podkladový papier.

Dokresľujú okná, dvere a iné motívy. Skladajú farebné mesto lepením na podklad.

3. Hodnotenie

Žiaci hodnotia hotové výkresy svojich spolužiakov ústne. Pochválím žiakov za nápaditosť, originalnosť a celkový spôsob spracovania kompozície.

Moje postrehy: Žiaci mali radosť z námetu, hľadali nové predmety na odtlačenie, radili si navzájom, spolupracovali. Spoločne sme zhodnotili prácu, každý žiak sa mohol vyjadriť ako sa mu pracovalo, v čom sa mu darilo, aké mal problémy.

Výtvarný námet: Hry s farbou

Ciel': Rozvíjať cit pre farby a farebný kontrast

Výchovné využitie: Nálada, obľúbenosť, tolerancia

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk

Výtvarná technika: Mal'ba, odtlačanie

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, A4, anilínové farby, štetce, bublinková fólia, štipce, slamky, vrchnáky z plastových fľaši, pečiatky

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia, hodnotenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Sadnem si spolu so žiakmi do kruhu na koberec a vediem rozhovor na tému farieb. Možnosť vyjadriť sa má každý žiak.

Otázky:

U: Vždy sa obliekate rovnako farebne?

Žiaci odpovedali jednohlasne - nie.

Vaše oblečenie ovplyvňuje aj vaša nálada? Vyjadruje vaše oblečenie aj vašu náladu?

Žiaci potvrdili, že aj ich nálada ovplyvňuje čo si na seba oblečú.

Kedy sa obliekate farebnejšie v lete, alebo v zime?

Jednoznačná odpoveď bola, že sa farebnejšie obliekajú v lete.

Aká je vaša najobľúbenejšia farba?

Farbu majú povedať aj po anglicky (clil).

Farby mnohí delia na chlapčenské a dievčenské. Viete mi k tomu niečo povedať?

Všetci žiaci vedia, že modrá je viac určená chlapcom a červená a ružová je pre dievčatá.

Farby poznáme teplé a studené. Už ste o tom počuli?

Žiaci vedia vymenovať farby teplé aj studené. Venovali sme sa tomuto rozdeleniu na jednej z vyučovacích hodín formou prezentácie a rozhovoru.

Hovorím farby a žiaci vyslovujú, čo ich hneď napadne.

Napr. žltá – slnko, slnečnica, smajlíky

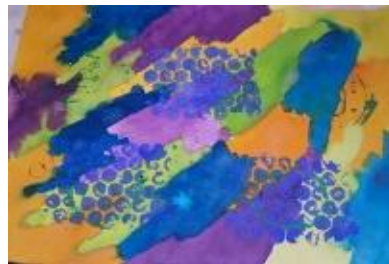
zelená – tráva, listy

modrá – obloha

biela – sneh, vločky

červená – kvety, krv

hnedá – zem, strom

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Žiaci vymaľujú výkres farbami najobľúbenejšími, alebo tými, ktoré sa im páčia.

Po zaschnutí výkresu, odtláčajú rôzne predmety, ktoré natreli kontrastnými farbami.

3. Hodnotenie

Spoločne hodnotíme prácu detí, všimame si nápaditosť a originalnosť. Žiaci sa pri reflexii môžu vyjadriť k práci na hodine.

Moje postrehy: Žiaci pracovali s nadšením, skúšali odtláčať rôzne predmety. Použili viac farieb ako som im odporučila (naše odporúčanie bolo 2 – 3 farby). Odôvodnili to tým, že sa im farebná škála anilínových farieb páčila a tak sa nevedeli rozhodnúť pre výber 2 -3 farieb. Žiakom som však vytkla, že si nemenili častejšie vodu alebo použili špinavé štetce.

Výtvarný námet: Hra so škvrnou - Bacily

Cieľ: Rozvíjať fantáziu

Výchovné využitie: Zdravie a choroba. Umývanie rúk.

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, prírodoveda

Výtvarná technika: Kombinovaná

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, tuš, anilínové farby, temperové farby, fixky, farbičky, slamka

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, experimentovanie s tušom, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenía, hodnotenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

Žiaci si pozrú rozprávku Pat & Mat – Choroba.

So žiakmi na koberci v kruhu vediem diskusiu na otázky choroby a zdravia.

Otázky:

U: Tušíte čo dnes budeme kresliť? Čo spôsobuje ochorenie? Ako by sme sa mali správať, aby sme neochoreli? Je dôležité chrániť sa pred chorobou? Čo znamená očkovanie?

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Vysvetlim žiakom postup práce. Na výkres si nalejú trošku tušu, niekoľko kvapiek na rôzne miesta výkresu a pomocou slamky tuš rozfúkajú. Žiakom na výkresoch vznikajú škvrny rôznej veľkosti.

Po zaschnutí tušu, žiaci pokračujú podľa vlastnej fantázie a dokresľujú originálne bacily. Do výtvarného prejavu žiakom nezasahujem.

3. Hodnotenie

Žiakom sa výkresy vydarili a odmenou bola pochvala do žiackej knižky, ako aj slovné uznanie od svojich spolužiakov.

Reflexia

Žiaci hodnotia ako sa im na hodine pracovalo, čo ich prekvapilo, čo zas potešilo.

Moje postrehy: Žiakom sa téma páčila, opäť každý výkres bol originálnym dielom. Technika je jednoduchá, ale plne využiteľná na tvorivé a originálne dotvorenie.

Výtvarný námet: Hra so škvrnou - Strom

Ciel': Rozvíjať fantáziu

Výchovné využitie: Stromy – pľúca našej planéty

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, prírodoveda, environmentálna výchova

Výtvarná technika: Kombinovaná

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, atrament, ceruza

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda samostatnej práce, experimentovanie s atramentovou škvrnou, metóda pochvaly a povzbudení, hodnotenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

Pred spracovaním námetu sme sa prešli po školskom dvore, zastavili sme sa pri niekoľkých stromoch a pozorovali sme ich. Všimli sme si, aký majú kmeň, konáre, čo všetko môžu skrývať. Pripomenuli sme si dôležitú úlohu ochrany prírody a dôležitosť stromov.

1. Motivácia

V triede si žiaci našli svoje miesto, kde sa schúlili na koberci a tvárili sa ako malé semienko, ktoré vietor odfúkol a ono sa potrebuje zakoreniť.

Rozprávame im príbeh a ich úlohou je vyjadriť svojim telom rast stromu.

Príbeh: Ste malé semienko, ktoré práve vietor odfúkol, vznášali ste sa vzduchom a pristali ste na zemi. Toto je miesto, kde chcete vyrásť na silný veľký strom. Slniečko vás hreje, občas na vás padnú aj potrebné kvapky dažďa a vy pomaly klíčite, silniete, je z vás malý stromček. Zakoreňujete sa pomaly vám pribúdajú ďalšie konáre, kmeň vám silnie a z vás sa stáva čoraz silnejší a väčší strom. Fúka vánok, šuchoce vaše lístie, prilieta lienka, vtáčiky, malé chrobáčky a sadajú si na vás. Začína fúkať silný vietor, pohybuje s vašimi konármi, ale vy pevne stojíte a chránite všetkých svojich kamarátov, ktorí k vám prišli. Je noc a vy ste pre nich domovom, kde si môžu oddýchnuť. Opäť svieti slniečko, vy sa prebúdzate do krásneho dňa. Otvorte oči, zažmurkajte, ponat'ahujte si telo, zakrúžte rukami, pohybte nohami a šup do práce.

2. Realizácia obsahu a úloh vyučovacej jednotky

Žiaci si vyberú výkres formátu A3, alebo A4 a nalejú si jednu väčšiu kvapku atramentu. Pomocou slamky kvapku rozfúkajú a vznikne škvrna.

Danú škvrtu dokreslia, aby im vznikol strom, dokreslia obyvateľov svojho stromu. Strom dokresľujú ceruzou.

3. Hodnotenie

Žiaci pracovali usilovne, dotvárali škvrtu, pracovali s fantáziou a vznikali originálne diela. Prácu sme opäť hodnotili slovne a spoločne. Vyzdvihovali sme fantáziu jednotlivých žiakov a všimli si aj najmenšie detaily.

Moje postrehy: Aj s touto témou si žiaci poradili, boli tvoriví, a výkresy naozaj hýria rôznymi detailami.

Výtvarný námet: Hra so škvrnou - Tulipány

Ciel': Rozvíjať predstavivosť

Výchovné využitie: Ochrana prírody

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, prírodoveda, environmentálna výchova

Výtvarná technika: Koláž

Výtvarné pomôcky: Výkres A4, farebný tuš, farebný papier

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, experimentovanie s farebnou tušovou škvrnou, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia, hodnotenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

1. Motivácia

So žiakmi vediem rozhovor o jari a o jarných kvetoch.

Otázky:

U: Aké ročné obdobie je teraz? Aké jarné kvety poznáš? Akú farbu majú jarné kvety? Povedz farbu a názov kvetu. Po ktorom ročnom období nasleduje jar?

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Žiaci si dajú výkres na šírku a pri spodnom okraji si zo striekačky nakvapkajú farebný zelený tuš. Rozfúkajú ho slamkou smerom k hornému okraju. Kým výkres zaschne, žiaci si obkreslia na farebný papier štvorčeky rôznej veľkosti, ktoré neskôr budú spolu podľa mojich pokynov skladať, aby vznikli tulipány. Tulipány nalepia.

3. Hodnotenie

Žiaci si svoje práce hodnotia navzájom. Hodnotím aktivitu, čistotu práce s lepidlom, celkovú kompozíciu.

Reflexia

So žiakmi vediem rozhovor o postupe práce, o využití techník a výslednej práci.

Moje postrehy: Žiakov téma zaujala a žiaden problém nemali ani s rozmiestňovaním tulipánov. Išlo o dotváranie škvrnny, žiaci získali ďalšiu skúsenosť s jej dotváraním.

Výtvarný námet: Autoportrét

Ciel: Snažiť sa zachytiť detaily

Výchovné využitie: Každý je iný a predsa sme si rovní

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk, informatická výchova

Výtvarná technika: Mal'ba

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3, A4

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudení, hodnotenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

Na škole sme mali celý deň venovaný Jánovi Kupeckému, ktorého meno nesie naša škola. Ján Kupecký bol uhorský barokový maliar – portrétista slovenského pôvodu, ktorý sa narodil v Pezinku. Žiaci si pozreli prezentáciu o Kupeckom.

1. Motivácia

Žiakom dávam otázky na overenie, čo si Kupeckom zapamätali.

Otázky:

U: Kto bol Ján Kupecký? Kde sa narodil? Kde žil? Čím bol, čím sa živil? Kde je pochovaný? Čo najčastejšie mal'oval? Čo znamená slovo autoportrét?

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Žiaci si mali doniesť do školy zrkadlo.

Zrkadlo si postavili pred seba a pokúšajú sa namalovať, aby sa čo najviac na seba podobali.

Nasledovala samostatná práca žiakov.

3. Hodnotenie

Výkresy žiaci poskladali pred tabuľu, potom hádali, kto je na obrázku. Nesmeli pomáhať žiaci, ktorí sú spolusediaci.

Reflexia

Žiaci počas reflexie vyjadrovali názory, že nie je ľahké namalovať svoj autoportrét. Podľa názoru žiakov je potrebné mať talent a vlohy na profesiu maliara.

Moje postrehy: Žiakom sa darilo a niektorí sa aj podobali. Autoportrét im nerobil žiadne problémy. Žiaci sa snažili, aby sa aj podobali, ale vyjadrili uznanie, že Kupecký sa na autoportréte podobal viac.

Výtvarný námet: Moja babka a dedko

Ciel: Snažiť sa zachytiť detaily

Výchovné využitie: Úcta k starším

Medzipredmetové vzťahy: slovenský jazyk

Výtvarná technika: Kombinovaná technika

Výtvarné pomôcky: výkresy formátu A3

Organizačná forma: dve vyučovacie jednotky

Výtvarné metódy: metóda rozhovoru a diskusie, metóda samostatnej práce, metóda pochvaly a povzbudenia, hodnotenia

Priebeh vyučovacej jednotky:

V mesiaci úcty k starším sme pripravili Besiedku pre starých rodičov a tiež aj Besedu so starými rodičmi.

1. Motivácia

So žiakmi vediem rozhovor.

Otázky:

U: Ako oslovujete svojich starých rodičov? Ako trávite čas so svojimi starými rodičmi? Akú veselú príhodu ste s nimi prežili?

2. Realizácia obsahu a úloha vyučovacej jednotky

Žiaci výkres prehnú na polovicu a maľujú svoju babku a dedka. Najprv si nakreslili obrisy tušom a potom vymaľovali portréty.

Nasledovala samostatná práca žiakov.

3. Hodnotenie

Každý žiak zhodnotil svoj výkres. Spolužiaci jeho prácu odmenili potleskom.

Moje postrehy: Žiaci maľovali svojich starkých usmiatych, maľovali detaily, ktoré si oni na starkých všímajú. Tešili sa, keď mohli starkým ukázať svoje výkresy vystavené na chodbe, ako ich namalovali. Radosť mali aj starí rodičia.

ZÁVER

Súčasná doba si žiada moderné prístupy, efektívnu prácu a hlavne tvorivosť. Mladý človek vychádzajúci zo základnej školy má pred sebou moderný svet s nárokmi už nie na zapamätanie znalosti, ale predovšetkým na schopnosť práce s informáciami a kreatívnym prístupom k problémom.

Výtvarná výchova je všeobecne zameraný predmet. Formuje všetky stránky žiakovej osobnosti. Pôsobí na rozvoj emocionálnej, vôľovej i rozumovej stránky dieťaťa. Rozvíja a kultivuje jeho vkus a estetické cítenie, vzťahy k hmotnej i nehmotnej kultúre, citové prežívanie. Podnecuje fantáziu a rozvíja individuálne tvorivé schopnosti. Podporuje alternatívne riešenia, nepotláča samostatnosť, ochotu riskovať, rešpektuje typológiu detskej osobnosti. Spája zmyslové zážitky s rozumovými poznatkami, duševnú prácu s fyzickou.

Poskytuje deťom množstvo krásy, zážitkov, objavovania a citového prežívania. Preto práve výtvarná výchova má potenciál stať sa vyučovacím predmetom, ktorý by mal mať významný podiel na formovaní tvorivej osobnosti človeka, všestranne pripraveného pre život v rozvíjajúcej sa spoločnosti.

Každý človek sa môže stať umelcom. Stačí len v sebe nájsť tvorivého ducha, tvorivú podstatu, ktorá je základom ľudskej existencie. Tvorivý jedinec sa pozitívne vyvíja, skúša rôzne metódy a odкрýva nové oblasti, ktoré sa samozrejme nemusia týkať iba výtvarnej výchovy.

Vo svojej práci som prostredníctvom ukážok priebehu jednotlivých vyučovacích jednotiek chcela dať návod na tvorivé a inšpiratívne vyučovanie výtvarnej výchovy. Súčasne si uvedomujem, že v záujme tvorivého myslenia nejde v prvom rade o dokonalé výtvarné práce, ale cieľom je samostatná výtvarná skúsenosť a chuť tvoriť. Keď budeme uprednostňovať dokonalé čisté práce – nepofrkané, deti čoskoro získajú nechúť k výtvarnej činnosti a tvorivosti. Dôležitejší je pre deti zážitok, uvoľnenie pri tejto činnosti, relaxácia a príjemné strávené chvíle. Potom budú deti s radosťou skúmať a experimentovať a samy sa stanú umelcami.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. BARTKO, J. a kol. 2008 Výtvarná výchova s metodikou. 1. diel. Bratislava: SNP
2. HLAVSA, J. a kol. 1981. *Psychologické problémy výchovy k tvorivosti*. 1. vydanie. Praha : SNP
3. KOVÁČOVÁ, B. , GUILLAUME, M. 2012. ART vo vzdelávaní. Trnava: Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity, ISBN 978-80-8082-401-3
4. LOKŠOVÁ, I. – Lokša, J.1999. *Pozornosť, motivácia, relaxácia, a tvorivosť detí ve škole*. 1.vydanie. Praha:Portál s.r.o. ISBN 80-7178-205-X
5. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J.2003 Pedagogický slovník. Praha: Portál, ISBN 80-7178-772-8
6. Štátny vzdelávací program pre 1. stupeň základnej školy v Slovenskej republike ISCED 1 – Primárne vzdelávanie
7. ZELINA, M. 1994. *Stratégie a metódy rozvoja osobnosti dieťaťa*. 1. vydanie. Bratislava: IRIS.ISBN 80-967013-4-7
8. TUREK, I. 1997. *Zvyšovanie efektívnosti vyučovania*. 1. vydanie. Bratislava: Metodické centrum. ISBN 80-88796-49-0
9. TUREK, I. 2008. DIDAKTIKA. 1. vyd. Ekonómia. ISBN 978-80-8078-198-9
10. VALACHOVÁ, D. 2012. *Didaktika výtvarnej výchovy v primárnom vzdelávaní*. Bratislava: Univerzita Komenského vo vydavateľstve UK
11. Fotodokumentácia : vlastný archív

Internetové zdroje:

1. TUREK, I. Klúčové kompetencie a vzdelávanie učiteľov. Dostupné na www.saaic.sk/leonardo/htm_kniznica/...Prezentacia_Turek.ppt
2. http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/1stzs/isced1/vzdelavacie_oblasti/vytvarna_vychova_isced1.pdf

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Ďalšie práce

Príloha 1 Ďalšie práce

